

Pretiuulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte u 10 cr.

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Nr. 63.

— Sibiiu, Mercuri 6/18 Augustu. —

1880.

Dela adunarea generala a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

— Turd'a, 10 Aug. (Coresp. particulara.) Siedintiele acestei adunari s'au potutu inchide abia eri, a trei'a di pe la 4 ore post-meridiane. Acésta insémna atàta, cà sessiunea din estimpu fu mai lunga decâtu mai tôte câte s'au tinutu de 19 ani incóce, ordinarie si extraordinarie, fàra cà se se ia dela propriile agende timpu mai multu de 1½ óra pentru o singura dissertatiune din cele siepte insinuate. Din acésta inpregiurare se póte esplicá, pentru ce corespondentele d-vóstra nu a fostu in stare se ve comunice decursulu adunarei in óresicare ordine chronologica, au remasu prin urmare destule inpregiurari necomunicate, pe care este bine, póte fórté necessariu, cà se le scia.

Unu estrasu* de cifre din computulu cassariului, tiparitu in foi separate si inpartitu la membrii, póte se esplice mai multe decisiuni luate de càtra adunare. Din bilantiulu anului 1879 au trecutu pe anulu acesta cà capitalu-proprietate a Asociatiunei v. a. fl. 73,932. 60 cr., acelu capitalu a crescutu pàna in Juliu a. c. la fl. 81,645. 61 cr. Dara din taxe dela membrii ordinari, ajutatori au intratu in decursulu anului mai puçinu decâtu ori-candu alta-data, cà-ci cei mai multi membrii ordinari au remasu in restantie, si chiaru cu ocasiunea adunarei generale dela Seghisió'a in Aug. 1879 prea puçini isi adusera aminte cà se miluéscu pe acésta mama doiósa, mai alesu a tinerimei, cu acei bieti de 5 fl. Asia, dupace 1/3 parte din venitululu curatu alu anului trebue se se adaoge la capitalu, nu e nici-o mirare, cà sum'a destinata a se inparti spre scopurile Asociatiunei pe anulu ce urmédia abia ajunge la 4400 fl. v. a., candu lipse reali (nu imagnate), cerute de càtra scopurile Asociatiunei, nu s'aru potea acoperi nici cu unu venitu anuale intretitu mai mare de càtu este chiaru capitalulu ei, adeca circa 240 mii fl.; cà-ci intru adeveru lipsele generatiunei june se presenta in proportiuni, precum ar fi si acésta. Celu mai puçinu a 1/3 parte din tinerimea data la scólele medie si superiori nu numai simte, dinpreuna cu parinti, necesitatea

unei instructiuni gratuite, adeca de a nu plati nici-o taxa scolastica, dara astépta cà in locu de a i se cere taxe, mai virtosu se i se dea burse (stipendia), nu numai la sute, ci la mii de studenti atàtu dela scólele medie (gimnasie, reali, comerciali, agronomice, silvanali, militare, nautice etc.), càtu si tinerimei dela academie si universitati. Comitétulu Asociatiunei nu a fostu in stare nici asta-data se propuna la votulu adunarei mai multu de vreo 16 burse scolastice si pe langa acelea 400 fl. spre a se dá ajutórie pentru invetiacei si sodali profesionisti, éra 400 pentru ajutorarea scóleloru serace. O parte considerabila, preste 1450 fl. comitétulu a propusu a'i intrebuintiá pentru celalaltu scopu, care este inaintarea literaturéi, sau cà se vorbimu in termini mai respicati: propagarea gustului si a interesului pentru sciintie si arte, indemnarea necurmata, cà se se cultive si romanii prin lectura de carti si de foi periodice bune; cà-ci se o spunemu verde, in totu coprinsulu monarchiei abia vei mai affá doue popóra, ai caroru carturari mici si mari se citésca atàtu de puçinu cà romanii; se afla din contra multe mii de persóne, care credu cà au beutu sciintia si tóte bunele invetiaturi cu causiulu, daca au trecutu prin clasele gimnasiali, sau prin vreo facultate óre-care de sciintia.

Adunarea generala a facutu asta-data mari schimbari in proiectulu de budgetu asternutu de càtra comitétu. Fàra a negá necesitatea celoru mai multe positiuni din proiectulu comitétului, ea se acaparà din nou de maréti'a idea ventilata in alte trei adunari precedente, adeca de realizarea unei espositiuni nationale si dupace decise in unanimitate deschiderea acesteia preste unu anu la Sibiiu, recunoscu firesce si necesitatea de a prevedea si trece in budgetu o sumusióra modesta de 7—8 sute fiorini, fàra care nu se póte luá mai nici-o mesura preparativa la realizarea espositiunei. In momentele candu se dederu aceste voturi, localulu adunarei (biserica) éra plina numai de lamur'a inteligentiei, din care se compune Asociatiunea. Mai toti cei adunati votara din convictiunea, cà numai prin o espositiune se póte dá unu respunsu limpede si categoricu la o multime de opiniuni, proiecte, planuri, vaieraturi, interpela-

tiuni (intre care destule alune gaunósa), tóte relative la cultur'a poporului.

Se deschidemu scóle industriarie, pretindu unii. Prea bine; ei inse nu ne spunu in ce ramuri de industria din multimea loru, apoi unde, in ce localitati, cu càti professori, cu câte mii platite in salarie si in instrumente, se se deschida acelea scóle.

„Se trimitemu professori si predicatori ambulanti, cà se invetie pe poporu acolo acasa la elu“. Minunatu; nimeni inse nu a venitu si nu vine cu câte unu proiectu precisu, din care se aflamu curatu, in care ramuri ale activitatéi omenesci este mai necessariu se se dea invetiaturi poporului, in care districte ale tierei mai ántaiu, prin càti professori comissari, si care póte se fia sum'a ceruta spre desdaunarea spesseloru de drumu, sau in casu de asia, se se fia numitu in audiulu adunarei acei barbati de specialitate, de ex.: agricultori, silvicultori, horticultori, medici higienisti, apicultori, sericultori etc. etc., nu numai investiti cu teorie speciala, ci si practici, totuodata devotati asia de multu causei sacre, in càtu se se oblige a plecá pe spesese proprii, cu o traista ori cu o parchie desagi de a umeru, cà Georgie Sincai si cà acei calugari, carii inainte cu 140 pàna 150 de ani au plecatu la cersite si din avere cersita, nu pentru ei, ci pentru natuine, au ridicatu monastire cu liceu si au cumparatu unu dominiu; sau macaru numai cà Popasu si Baritiu, cari inainte cu 29 de ani, sub domni'a legeri martiale, au plecatu cu unu protocolasiu subtióra, pe o carutia trasa de doue mártioge, cà se cersiesca pentru scólele dela Brasiovu, care in locu de 22,000 fl. preliminati, au costatu dupa alti 4 ani 74,000 fl. mon. conv. Da-tine pe acei 9 ori 10 professori de specialitati si ni'i aratati, cà se ne inclinamu loru si se ceremu a se inscrie numele loru in cartea de auru proiectata a se deschide la acésta Asociatiune.

In locu de a se affá pàna acuma dascali ai poporului, pre cum ii pretindu interpelantii, s'au aflatu alti ómeni de omenia, cari condusi de ura persónala desfrénata, orbiti cu totul de pasiunea loru, n'au incetatu a inculpá totu numai

Foisiór'a „Observatoriului“.

Ornitologi'a poporala romana.

Mierl'a.

(Urmare si fine.)

IV.

Tóta atentiunea barbatiloru eruditi,¹⁾ cari au compus nisce studii fórté interesante asupra baladei poporale romane „Cuculu si Turturica“²⁾ a fostu indreptata pàna acuma numai asupra acestoru doue paseri. Nu sciu, n'au avutu domnealoru cunoscintia de doinele, cari s'au citatu mai susu, si cari s'oru mai citá in decursulu acestui articolu, séu scopulu d-loru a fostu numai studiarea baladei romane in comparare cu a altoru nationalitati?

Candu cetimu balad'a din cestiune, vedemu cà Cuculu ni se infatiseá cà unu curtenitoriu indrasnetiu, care e gata a intrebuintiá tóte mijlócele numai cà se fia iubit de Turturica. Inse Turturica ilu respinge neintreruptu.

Cu totul altfelu stá referintia intre Cuculu si Mierla. Doinele, ce tractédia despre aceste doue paseri, ni'lu infatiseá pe Cuculu acusi cà fratióru, acusi cà verisióru alu Mierlei, éra pe Mierl'a cà verisióra séu sorióra a Cucului, inse mai adeseori cà sorióra.

Balad'a „Cuculu si Turturica“ ne dà o descriere fórté fidela a Cucului, infatiosindu-ni'lu astfelu

precum intr'adeveru si este, adeca: indrasnetiu, superbu, infocatu, plinu de iubire. Pe candu doinele, ce tractédia despre „Cuculu si Mierla“, ni'lu infatiseá mai multu compatimitoriu de sórtea soriórei sale, gata de a'si negri penele si-a o jeli, in casu candu acésta ar fi se móra. Era pe Mierl'a asemenea ni-o infatiseá compatimítóre pentru „puisiórii Cucului“, cari au remasu orfani de parintele loru, dandu'si tóta silintia de-a'i scapá de mórté, de-a'i cresce, aducéndu-le nutrimentulu necessaru cine scie de unde, pàna ce'i vede mari-siori si scosi de-asupra nevoiei

O doina poporala din Bucovin'a, care ne-arata compatimirea ce o nutresce Mierl'a pentru puisiorii seumpului seu fratióru suna precum urmédia:

S'a dusu Cucu celu betrenu
Si-a lasatu puii de chinu,
Si-a lasatu puiuti'n pele,
Da Mierluti i-a fostu jele,
Si-a sburatu din vale in vale
Si-a stránsu pailoru mancare,
A stránsu pane din ogóre
Si apa de prin isvóre
N'a lasatu puii se péra
Si-a datu Dunnedieu asia
Si-au crescutu la puiuti pene.¹⁾

Deci merita a fi bagata in séma si referintia dintre aceste doue paseri: Cuculu si Mierl'a, cà-ci ea ne infatiseá unu obiectu fórté frumosu si totuodata interessantu de studiatu.

V.

Mierl'a e considerata de poporulu romanu si cà unu auguru, care, cà si Cuculu, predice prin cante-culu seu sórtea ómeniloru, si de aceea se numescu aceste doue paseri de càtra romani „frati.“²⁾

¹⁾ Din colecti'a mea.

²⁾ Cred. rom. din Candreni, com. de d-lu P. Ursulu.

Cumcá Mierl'a prevestesce prin cante-culu seu sórtea ómeniloru, ne potemu incredintia din urmatórea hora poporala:

Pasere galbina in ciocu
Reu mi-ai cantatu de norocu
De ti-ar picá cioculu teu
Precum mi-ai cantatu de reu
Tra, la, la, la, la, la, la.
Nu vedeai ánim'a mea
Càtu de ferbinte iubia,
Dar acum'a-i sloiu de ghiatia
Rece si fara de viétia.
Tra, la, la, la, la, la, la.
Glasulu teu cu amarire,
Mi-a cantatu de despartire
Se me ducu in cale grea
Departé de puic'a mea!
Tra, la, la, la, la, la, la.
Cà-ci nu sunt unu venatoriu
Se pandescu candu ai se sbori
Si se'ti dau eu tie plata
Cu unu fulgeru de sagéta!
Tra, la, la, la, la, la, la.¹⁾

Apoi si din urmatórea doina culésa din Transilvani'a:

Pasere galbina in ciocu
Reu mi-ai cantatu de norocu,
Cà tóte dilele mele
Ai cantatu se fia rele,
Si totu traiulu meu
Ai cantatu se fia reu,
Si tóta viétia mea
Ai cantatu se fia reu.
De-asii scí unde locuesci
Se vedu ce pasere esci,
Sciu cà tu nu esti Cucu
Cà nu-ti e asia cante-cu,

¹⁾ V. Alecsandri. Poesii etc. Bucuresci 1866. p. 373.

¹⁾ B. P. Hasdeu: „Cuculu si Turturica“, studiu comp. publ. in „Column'a lui Traianu“, Bucuresci. 1876. p. 44, si din an. 1878. p. 301. — M. Gaster Conv. lit. an. VIII. Iasi 1879. p. 229 si 322.

²⁾ V. Alecsandri. Poesii pop. ale Rom. Bucuresci 1866. p. 7—9.

pe comitetul din Sibiiu, că nu face nimic pentru cultur'a poporului, că nu înveta de ex. pe locuitorii din Campi'a Transilvaniei se împletăscă la corfe (cosiuri) și rogojini! Ur'a cea mai intensiva se concentrase asupra v.-presidentului și aceluor doi secretari, până ce ea cu trei zile înainte de adunare, într'o foaie a „Telegrafului romanu“ degeneră în mascari și balacarii, de care nu pôte pronunția și cū atātu mai puțin a serie în publicu nici-unu omu care tine cātu de puțin la demnitatea și caracterul seu.

Adeca, dacă cele mai multe despartimente nu se aduna cu anulu întregu în sensulu regulamentului votatu de cătra adunarea generala înca din 11 Augustu 1869; dacă cei mai multi membrii uita cu anii întregi de obligatiunea morala și patriotica; în fine dacă agendele și afacerile de preste anu ale comitetului din lipsa de organu speciale nu s'au potutu publică și n'au ajuns la cunoscinti'a nimenui în afara, — pentru tôte acestea scaderi se fia pedepsiti numai functionarii și între aceia mai virtosu v.-presedintele Jacobu Bologa, aucto- rulu regulamentului intitulat: „Regularea mij- lóceloru spre ajungerea scopului Asocia- tiunii transilvane etc.“ Da, în lipsa totala de potestate disciplinaria la o societate fun- data pe obligatiuni curatu morali, presidiulu se fia pedepsitu, pentru-ce absenté dia dela siedintie mem- brieri bolnavi sau infranti de betraetie, sau morti și vreo 4 carii nu siedeau în Sibiiu, alții încarcati cu multime de alte afaceri publice și familiare, cari nu afla nici-o óra libera spre a o sacrifică și pentru natiune și înca gratis.

Observati bine, că tocma celu ce sibiéra mai furiosu în contra comitetului pentru neactivitate, nu a facutu în viéti'a sa nimicu pe lume pentru acésta Asociatiune. Clopotu sunatoriu, care chiama pe alții la biserică, elu înse nu descende niciodata din turnu la altariu. Se afla, anume chiaru în Campi'a transilvana, de unde se audi în anulu acesta sbieratulu celu mai selbaticu în „T.r.“, proprietari romani, cu mosii de valóre dela 10 mii până la 140 mii fl. v. a., cari până în anii din urma nici n'au voitu se audia, de Asociatiunea transilvana; acum înse dintr'odata le place a figurá de apostoli ai culturai nóstre nationale, că și cum ei și numai ei aru fi membrii fundatori cu câte una séu doue mii florini, séu că și cum aru fi inal- tiatu nu sciu ce scóle de modellu din averea propria pe mosiile lor pentru locuitorii comunei. Nimicu din tôte acestea n'au facutu; ei înse totusi cuté dia se insulte și se espuna urei publice tocma pe acei barbati, carii fára a cere vreodata cea mai mica remuneratiune, au statu dela începutu cu peptulu pentru infintiarea și inflorirea acestui institutu binefacétoriu, au alergatu, au scrisu, au datu și din pungile lor mereu, unulu facéndu caletorii că presedinte ori v.-presedinte pe la vreo 11 adunari generali, totudeauna pe spessele sale, altulu investindu sume considerabili în carti și documente destinate a ne ajutá la desrobirea nóstra spiri-

tuale și nationale. Omu, care în tóta viéti'a sa nu a scrisu diece pagine de dómne-ajuta, are fruntea că se'si bata jocu de lucrari premiate de cătra Academi'a romana și recunoscute că lucrari de valóre.*)

La tôte acestea pretensiuni, intrige și dissen- siuni artificiése, scormonite cu scopuri absolutu straine de Asociatiunea nóstra, este chia- matu că se respundia însusi poporulu romanescu și cu atātu mai virtosu inteligenti'a sa prin espositiunea din a. 1881. Veridictulu ce se va dá prin acea espositiune de cătra poporu pentru poporu, prin concursulu seu însusi, cu obiectele de agricultura, de industria mica și mare, éra mai alesu prin cea de casa, apoi și prin arte, va emaná dela inaltulu tribunalu numitu opiniunea publica, care în acestu casu este multu mai îndreptatita, că de ex. în politica. Atunci apoi se vedemu pe criticastrii, cum se voru presentá ei însii la acelu tribunalu cu productele mintiei și a maniloru proprie și cu ale locuitoriloru din tñutul ori comunele de unde sunt ei.

Te asiguru domnule redactoru, că nu ar fi spatiu perdutu în colónele diariului dtale, dacă ti-asiiu mai scrie de trei ori atātu despre lucrari adunarei generala dela Turd'a, despre care eu credu că va fi lasatu și câteva urme nesterse în memori'a și ánim'a locuitoriloru acelei regiuni; va fi înse bine că de aci înainte se ve decopiatu și d-vóstra processele verbali din cele trei zile, dintre care una potea se fia prea bine castigata, dacă scumpulu timpu nu se rapea cu interpelatiuni tenden- tiése, de lana caprina, sau celu multu de natura de a se regulá, că în tóta lumea civilisata, pe cale presidiale, fára a pune la proba patienti'a adunarei óre întregi, cu cautare de nodu în papura, și fára a trage de peru și a provocá scandale gra- tuite, tôte prin unu singuru omu. — Dupace se voru publicá processele verbali, potemu se revenimu.

Revista politica.

Sibiiu, 17 Augustu st. n. 1880.

Diu'a de maine 18 Augustu, va fi o di de serbatóre pentru intrég'a poporatiune a vechiei monarchii austro-ungare, fára deosebire de nationalitate. Diu'a acésta, care este diu'a nascerei Ma- jestatului Sale imperatului Franciscu Josifu I, și care au fostu serbatorita și până acuma în toti anii, devine astadi cu atātu mai însemnata, fiindu că în acésta di de maine M. S. imperatulu implinesce alu 50-lea anu alu augustei Sale etati, aflându-se în alu 31-lea anu alu domniei Sale imperiale.

Popórale monarchiei voru serbá și voru salutá deci diu'a de 18 Aug. cu tóta demnitatea și so- lemnitatea, ce i se cuvine acestei serbatori dinastice și familiare. Incepédu din capitala și până la

*) Academi'a romana honoré dia lucrari citite în siedintiele sale cu câte 50 franci de 1 cóia tiparita, éra lucrari lexicografice cu câte 15 galbini de cólu; corecturele se remuneré dia cu câte 10 franci.

cele mai extreme puncte ale monarchiei, pe mare și pe uscatu, voru resuná salve de bucuria și ve- selia în acésta di de serbatóre, și în fati'a a ne- numerate altare se voru rádicá rogaciuni ferbinti spre ceru, implorandu protectiunea divina asupra M. S. imperatului și asupra augustei Sale case, pe care atotupoterniculu Ddiu se o tiena la multi fericiti ani!

Visit'a imperatului Wilhelm la Ischel, precum și aceea a principiloru Serbiei și Romaniei, cari au fostu primiti cu o distinctiune alé sa din partea imperatului austro-ungaru, ofere unu bogatu și multiamitoriu materialu de discussiune și comentarii pentru press'a indigena și esterna, precum și pentru intrég'a lume politica. N'avemu pretensiunea de a fi versati în art'a metereologiei politice și nici a fi dotati cu vre-unu organu, cu alu carui ajutoriu amu potea audi și vedea cum cresce érb'a. Ne marginimu deci la modestulu rolu de simplii cron- icari, înregistrandu faptele asia, precum ni se in- fatiosié dia noue, lasandu în sarcin'a viitorulu a ne aratá consecintiele și fructele lor.

Ar fi deci o perdere inutila de timpu, dacă ne amu încercá a ne bate capulu, că óre aliantii'a austro-ungara cu Romani'a este dejá unu faptu in- plinitu, séu în ajunu a se implini, ori că ea este numai unu productu alu fantasiei aceluor diplomati și publicisti austro-ungari, cari s'au dedatu a es- contá dorintiele lor, că și candu ele aru fi niste fapte dejá reale.

Ori cum va fi, necontestabilu este, că posi- tiunea Romaniei fatia cu situatiunea orientala și a evenimentelor ce se prepara în celu mai de aprópe viitoriu, este totu asia de critica și de o gravitate suprema, precum au fostu ea în ajunulu resbelului russo-turcescu.

Nu ne este data noue și nu este chemarea nóstra a ne permite a dá consilii inoportune diplomatiloru și luminatiloru patrioti, cari conducu destinele junelui statu romanu. Totu ce potemu face este, a urmari cu atentiune și îngrijire pasii pe cari i întreprindu densii în aceste timpuri de grele încercari și a dorí, că ei se nu fia pasi gresiti.

Stéu'a poternicului ministru-presedinte C. Tisza pare a fi trecutu punctulu seu de culminatiune și a se apropiá cu rapiditate de apusulu seu. Acé- sta este conclusiunea ce o tragu adversarii sei poli- tici, din faptulul eclatantei infrangeri, ce au încercatu guvernulu unguerescu la alegerea de deputatu în Caniti'a-mare. Acestu colegiu devenindu vacantu în urm'a mortii lui Csengeri și escriindu-se alegere noua, guvernulu crediendu că pôte contá cu sigu- rantia că alegétorii acestui colegiu până acuma gu- bernamentalu isi voru remanea fideli și de aci ina- inte, alegédu érași pe candidatulu gubernamentalu, si-au gresitu calculu seu în modu fórté neasteptatu și isbitoru. Guvernulu adeca, pentru că se fia și mai sicuru de reusita și se dejóce opozițiunea, in- demná pe poporalulu și laureatulu poetu Mauriciu Jokay că se priméscă a fi candidatulu în cerculu elec-

Sciu că nu esti porumbitia,
Nici Mierla,¹⁾ nici prepelitia.
Odata de te-asiiu vedea
Cu arcu te-asiiu sagetá.
Prin aripi te-asiiu inpuscă
Nici se mori, nici se traesci
Numai se te chinuesci.
La fiere, în vizunii
Remaie-ti cuibulu pustiiu,
Prin aripe sagetata
Că mi-ai fostu fára de dreptate.²⁾

Dintre tôte paserile, câte le sunt romaniloru cu- noscute, nici un'a n'are unu ciocu asia de galbenu că Mierl'a, că se fia batatoriu la ochi. Rostulu Cucului înca e galbinu, înse nu asia de tare că alu Mierlei. Prin urmare, eu credu, că doinele citate aicea nu se referescu la nici un'a din paseri, ci numai la Mierla.

Mai departe spunu romanii, că atunci, candu Mierlele incepu a cantá fórté desmerdatu, că și candu atunci s'aru invetiá a cantá și se stríngu mai multe la unu locu, atunci de buna-séma se pornesce plóie cu ometu, séu celu puțin plóie partiala, dupa cum e adeca și anotimpulu candu se aduna ele.³⁾

VI.

În modu desmierdatoriu se numesce Mierl'a de că- tra romani: Mierlutia, Mierlusióra, Mierlusica, Mierlitia și Mierlisióra.

Tôte diminutivele acestea se afla respandite și prin doinele poporale.

¹⁾ Eu credu că aici în locu de „Mierla“ a tre- buitu se fia numele altei paseri.

²⁾ Com. de d-lu G. Craciunasiu. — Doin'a acé- sta, cu puțin modificari, se afla și la romanii din Bu- covin'a.

³⁾ Credu rom. din Candreni, com. de d-lu P. Ursulu.

Noi vomu reproduce aici numai vr'o doue esempe-
O doina, în care damu preste numirea Mier-
lutia suna:

Mai straina de cātu mine
Numai este nime în lume
Numai Mierluti'a 'n padure
Si înca Mierl'a totu mai are
Cucusioru-i veru primare,
Rîndunic'a-i sorióra,
Nu-i cá mine strainióra!¹⁾

Alta doina, în care damu preste numirea Mier-
lusica, suna astfelu:

Cânta puiulu cucului
Pe córnele plugului.
Cant'o Mierla pe teléga
Si de mine se totu léga;
Cuculu dice, Mierl'a dice:
„Nu-ti bea banii mei voinice,
Că ti-e carulu farimatu
Si plugulu neferecatu
Si pamentulu nelucratu!“
Cucule, jivina rea!
Nu portá de grij'a mea;
Mierlusica, pasere sura
Nu'mi totu banu' din gura,
Că-oiu veni c'am tulburatu
Si-oiu cadea într'unu pecatu,
Si voiu sparge cuibusiorulu
Si voiu rupe plescusiorulu.²⁾

Barbatielulu Mierlei se numesce de cătra poporu Mierloiu. Despre acésta ne potemu incredintiá, afara de vorb'a de tôte dilele, înca și din urmatórea doina din Bucovin'a:

¹⁾ Dimitrie Danu: „Doine și hore din Bucovin'a“ publ. în „Siedietóra“ an. III. Budapest'a. 1877. p. 13.
²⁾ V. Alecsandri. op. cit. p. 298.

„Legea ta mei puiu de Cucu!
Vér'a vii, vér'a te duci,
Me miru érn'a ce mananci?
— „Manancu putregaiu de fagu
Si n'am pe nime cu dragu,
Am pe Mierl'a din padure,
Dar Mierloiuulu canele
Isi iubesc Mierlele!“

VII.

Afara de acésta pasere, despre care am vorbitu până acum'a, mai exista înca și alt'a, pe care atātu ro- manii din Bucovin'a,³⁾ cātu și cei din Transilvani'a⁴⁾ și Moldov'a⁵⁾ asemenea o numescu Mierla. Înse spre a le deosebí un'a de alt'a, o numescu pe cea dintai Mierla négra, éra pe cea din urma Mierla sura séu Mierla gulerata (lat. Turdus torquatus, Merula torquata, montana, callaris, alpestris, maculata și voci- ferans, Sylvi'a torquata, Copsichus torquatus, germ. die Ringdrossel oder Ringamsel, Schild-, Rost- und Schnee- drossel, Dianen-, Erd-, Strauch-, Berg-, Meer- und See- amsel, Stock- und Stabziemer).

Deosebirea între aceste doue Mierle constá întru aceea, că Mierl'a sura e la pene suria cenusia, pe candu Mierl'a négra e la pene négra că Corbulu și cu cioculu auriu. În corpu înse sunt asemenea de mari. Mierl'a négra e fórté selbatea, ea nici candu nu stá multu într'unu locu că s'o poti bine vedea. Barba- tielulu séu Mierloiuulu acesteia canta de cătra séra până ce innopté dia și elu se suie și canta în vîrfulu celoru mai inalti arbori. Pe candu Mierl'a cea sura séu gulerata e cu multu mai blanda și canta ori și unde⁶⁾.

¹⁾ Din colecti'a mea inedita.

²⁾ Com. de d-lu P. Ursulu.

³⁾ Com. de d-lu G. Craciunasiu.

⁴⁾ T. Stamati. Vocab. de limb'a germana-romana. Iasi 1852.

⁵⁾ Com. de d-nii P. Ursulu și Gr. Craciunasiu.

loralu dela Caniti'a-mare. Poetulu primí, dara pro-saic'a si ciuc'a opositiune sciú se agitedie atátu de minunatu, in cátu in diu'a de alegere in locu se reieša din urna poetulu favoritu alu d. C. Tisza, a esitu contra-candidatulu seu Josef Unger, pe care ultra-radicalii, adeca koshutianii ilu reclama si ilu proclama de alu loru.

Resultatulu acestei alegeri din Caniti'a-mare probédia, cá partid'a nihilistiloru magiari, adeca a koshutianiloru, cari voru desmembrarea totala a Ungariei de Austri'a, se intarescu pe di ce merge si castiga terenu si partisani chiaru si intre elementele conservátore ale poporatiunei ungresci. Inca vreo câteva victorii de acestea ale koshutianiloru si Ungari'a va fi sbiciuita de flagelulu resbelulu civilu.

Acésta credintia pare cá incepe a se peface in convictiune chiaru si in cercurile mai inalte din Vien'a, ceea ce ne-o probédia condescendentia si buna-vointi'a ce o arata fatia cu elementele slave, de acaroru fortie morale si fisice simtu cá voru avea mare lipsa, atátu in casulu unui resbelu cu Russi'a, cátu si in casulu unui conflictu internu.

Candu va veni óre timpulu, cá acele cercuri superiori din Vien'a se isi aduca aminte si de esistenti'a nefericitei natiuni romane? Póte cá numai in ór'a a unspredeceea. Vomu asteptá si pana atuncea, de órece ea numai este si nu mai póte fi departe. Avemu órecari indicii si semne, care ne indémna a crede si a ne asteptá la acésta.

Discurse parlamentarie tinute in cestiunea agraria transilvana.

(Urmare.)

Horváth Gyula: Se nu atribuimu lucrulu ma multa insemnata decátu are intr'adeveru. Eu nu cercediu, óre se póte aplicá dupa dreptu cuventulu furtu la imobile, cutediú inse a afirmá, cá este purulu adeveru, cá pana in timpulu din urma s'a ivitu casuri de estindere prin aratura, de devastare permanenta, aprindere si apropiare a paduriloru proprietariloru. Nu sciú cum o numescu acésta juristii, dar sciú atáta, cá este trecerea averei din posesiunea unuia in posesiunea altuia, si anume nu pe cale normala.

Candu nu e vorba cá cei ce posedu enclave se se deposededie, ci cá se se stramute si se li se dea deplina desdaunare, nu potu pricepe, cum se póte afirmá cá se ataca proprietatea individuala?

Aici in capitala s'au facutu espropriatiuni pentru bulevard, éra legislatiunea, daca afla necessaru, póte dispune cá in interessu publicu se se espropriedie averea cuiva prelanga desdaunare deplina (Esclamatii in stâng'a: Da! in interessu publicu!) si d-vóstre numai in cestiunea acésta ve opuneti espropriarii? (Sgomotu in stâng'a.) Aici nu e vorba de edificie pretioase, ci de nisce case prin paduri, cari abia au valóre de 50 fl., de cari se afla mai cu séma numai prin secuine, unde comunele proprietare nici pana astadi nu-si potu folosi padurile de enclavele acestea, cari sunt o adeverata pedeca pentru esplotarea proprietatii.

Primescu propunerea baronulu Kemény Kálmán. Kemény Kálmán: Ceru cuventu pentru cá mi s'au interpretatu reu cuvintele. Dl. Chorin a disu in motivarea sa, cá primindumi-se propunerea numeroase familii aru deveni deposedate. Eu n'am intielesu acésta asia. Testulu vorbesce de parcele neinpoporate ce se afla printre paduri si eu numai schimbarea acestora am propusu. (Miscari in stâng'a.) Deci daca am propusu numai schimbarea parceleloru neinpoporate, nime nu va deveni deposedatu din cas'a sa. (Esclamatii in stâng'a: Nu acesta e intielesulu alinei 3! Miscari.)

George Popu: Am auditu forte adeseori accentuandu-se aici in camera, cá acei deputati cari sunt alesí in Ungari'a proprie, nu cunosc referintiele din Transilvani'a, si cu deosebire nu cunosc referintiele ce esista acolo intre fostii domni feudali si intre fostii

iobagi. Eu o credu acésta pe deplinu onor. Casa! pentrucá intr'adeveru acolo referintiele sunt forte curioase, acei deputati inse, cari au petrecutu cu atentiune debaterile de astadi, si-au potutu castigá o convingere despre referintiele de acolo.

Me provocu numai la tonulu si espressionile, de cari s'au folositu deputatii Ugron Gábor si Horváth Gyula in discursurile loru; daca veti binevoi a le apretia acelea psihologice poteti deduce consecentie despre referintiele ce potu se esiste acolo intre fostii domni feudali si intre fostii iobagi.

Eu din incidentulu cá dl. Ugron Gábor in privinti'a luarii in posesiune a imobileloru si a folosirei neconturbate a acestor'a in timpu indelungatu — se folosise de o nomenclatura, care intr'adeveru nu se afla in legile nici unei natiuni din lume, numindu-o furtu, si fiindu-cá in giurulu d-sale se nascuse o disonantia s'a nisuitu de repetite ori se o si dovedésca, — imi propusesemu cá in numele fostiloru iobagi se protestediú in contra acestei maniere; dar dupa ce d-lu Pulszky o facti acésta intr'unu modu forte energeticu nu mai vorbiamu, déca d-lu Horváth Gyula nu sustinea acea asertiune.

N'am ce face, dar cauta se o spunu, cá inaintea d-loru deputati din Transilvani'a, o classa a poporulu din Transilvani'a nici nu are altu nume de cátu acela, care este impreunatu cu furtulu, adeca hoti (tolvaj). Eu nu am provocatu amaraciunea, dar daca o provóca altii, nu me ferescu de ea. D-nii Ugron Gábor si Horváth Gyula s'au declarat astfelu despre propunerea din cestiune cá si candu famu traí in evulu mediu, in sclavi'a cea mai crassa, candu se dicea, cá „*Rusticus praeter mercedem sui laboris nihil habeat.*“

Fórté bine a observatu presidentulu si un membru alu comisiunei juridice, cá in Ardélulu mii de locuitori sunt asediati prin enclave si traiescu acolo de 100—200 ani cu familiile loru, nu furandu, ci cu consensulu respectiviloru proprietari, facédu prestatiuni grele.

Deci eu in numele bietulu poporu protestediú in contra unoru asemenea nomenclaturi, si, de si acestea sunt o arma cu doue taisiuri, nu voiu se le intorc in contra acelor'a, cari s'au folositu de ele fatia cu fostii iobagi.

Cu amaraciune am fostu necesitatu on. Casa! se reflectediú la acésta cestiune de paine, ve rogu inse, acésta cestiune, dela care — ve potu asigurá cá de pinde pacea séu turburarea Ardélulu — se binevoiti a o deslegá fara preocupare, cu intieptiune si dupa dreptate.

Petru Mihali: On. Casa! Daca m'asiu fi indoitu despre plausibilitatea temeriloru acelor'a, cari ceru transpunerea propunerei d-lui deputatu, Kemény Kálmán la comisiunea juridica, pentru esaminare si raportare, mi-ar fi disparutu orice indoiala, dupa rectificarea d-lui propunetoriu, cá-ci insusi d-lu propunetoriu nu-si intielege propunerea asia, precum o intielegu alti domni oratori, cu tóte cá despre d-lui trebe se presupuu, cá se va fi ocupatu cu o cestiune atátu de momentósa celu puçinu 24 de óre.

D-lu propunetoriu marginesce valórea propunerei sale numai la enclavele neinpoporate, voiesce deci se o aplice numai fatia cu acele poiene, care nu sunt prevediute cu case; mai multi dintre oratorii ce s'au esprimatu inse mergu mai departe, ei voiescu se comasiedie si enclavele prevediute cu locuintie, si pe proprietarii acestor'a se'i deposededie.

Fiindu dara in privinti'a ponderositatii propunerei, atátu de divergente parerile celoru ce o spriginescu, de órece sum convinsu, cá fatia cu unele dispositiuni ale propunerei, vinu in colisiune insemnate interese de ale proprietariloru mari cu ale celoru mici, ve rogu cá la singuraticile dispositiuni ale propunerei se procedeti cu precautiune si precaugetare cuviitósa, si spre acestu scopu se dispuneti cá propunerea deputatulu Kemény Kálmán se se transpuna la comisiunea juridica spre tractare si opinare.

Ce privesce acea asertiune a unoru dd. oratori, cá o parte a proprietariloru mici din Transilvani'a si-aru fi castigatu poienele ce le au printre paduri prin ocupari nepermise, prin violentia si prin furtu, — imi iau voia a me declara cu tóta resolutiunea, cá tragu la indoiala adeverulu acestei asertiuni.

Cea mai mare parte a acestoru possessiuni s'au facutu la provocarea si cu invoierea domniloru feudali. In vechime padurile cá atari n'aveau nici o valóre, si cá totusi se aduca vre-unu venitu, insisi domnii feudali chieimau pe ómeni mai seraci cá se lazúcsa si pentru vreo tacsá in bani, séu alte prestatiuni, se ocupe si folosésca lazuiturile. In acestu modu au devenitu ei possessorii enclaveloru, dupa cari au datu prestatiunile pana candu le-a desfiintiatu legea.

Totu asemenea referintie au fostu si in comitatulu Marmatiei vecinu cu Transilvani'a, dar a stigmatísá aceste proprietati cu o origine atátu de nelegala, cum o facura unii dd. deputati ardeleni, cari vorbira inaintea mea — nime nu s'a incumetatu, nici nu se póte.

Primescu propunerea lui Chorin. Adolf Zay: D-nulu deputatu care a facutu propunerea se vede cá a fostu reu intielesu din mai multe parti. D-lui prea bine scie ce a propusu, inse dd. deputati n'au fostu in stare se'i pricepa propunerea cum se cade.

Ce propune? Acea, cá pe calea regulare si proportionare de regula numai acele enclave se se póta schimbá, pe cari nu se afla locuintie, — éra daca sunt locuintie atunci numai cu invoierea proprietariulu „*volenti non fit injuria.*“

Au sedusu pe dd. deputati cuvintele „afara de casulu comassaree generale“, — dar fara cauza, cá-ci propunerea numai in privinti'a regulare si proportionare intentionédia a face provisiune la acestu locu, éra in privinti'a comassaree se va dispune la §. 23.

Daca s'ar transpune cestiunea la comisiunea juridica, amu aduce comisiunea intr'unu circulus vitiosus.

Au fostu vorba si de terminologie, si unii dd. juristi din Casa s'au esprimatu ironice, cá fatia cu avere imobila nu póte fi vorba de „furtu“.

La acésta 'ni iau voia a reflectá pe on. Casa, cá aceste teritorie de regula s'au castigatu „*vi, clam et praecario modo.*“ (Aprobari.)

Parteniú Cosma esclama: „Nu este adeveratu!“ (Miscari.)

Gulner Gyula: Nime n'a motivatu mai bine decátu dl. Zay necesitatea de a nu decide astadi in acésta cestiune; eu deci rogu pe on. Casa, cá se binevoiesca a amaná propunerea lui Kemény Kálmán pana candu va veni la ordine §-fulu 23, care contine casurile de schimbatu. Se o pertractamu atunci, cá se nu ni se intemple se enuntiamu aci unu principiu, pe care mai tardiu-póte vomu fi necesitati a-lu alterá. (Se votamu! se votamu!)

Bokross Elek referentulu: (Renuncia! Renuncia!) Nu potu renuntá din motive personale. (Se audimu!) Unu membru alu comisiunei juridice, precum si presedintele ei mi-au inputatu, cá primindu propunerea baronulu Kemény Kálmán mi-asíu fi datu consimtiementulu la unu principiu, care este in contradicere cu hotaririle comisiunei.

Fatia cu aceste invinuiru mi iau voia a atrage atentiunea on. Case asupra acelei impregiurari, cá comisiunea juridica a primitu fara contravotu §-fulu 23, care in punctulu a) dice cá pe calea comassaree nu se potu schimbá „*fundurile intravilane (locurile de casa), cari sunt pe teritoriulu comunei dinpreuna cu possessiunile estravilane ce sunt impreunate si ingradite cu ele.*“

Acésta cu alte cuvinte insemnédia, cá nu se potu comassá fundurile intravilane, dar tóte fundurile esterne cu edificie séu fara ele sunt obiectu de comassatiune.

Dar prin acésta nici n'a adoptatu comisiunea vre-unu principiu nou, cá-ci patent'a urbariala din 1854 totu asemenea dispune in §. 72 punctulu d), unde se dice, cá remanu in posesiunea proprietariloru actuali: „*Edificiile ce se afla afara de comuna, decumva aceia, in a caroru competentia aru cade acele edificii séu pamenturi, pe cari se afla ele, nu voru lud asupra si spessele construirei resp. stramutarei loru, séu decumva aceste spesse nu le voru restitui aceia, cari au cerutu comassarea.*“

Aprópe din cuventu in cuventu dispune si instructiunea ministeriala din 1868 cu adaosulu, cá acolo se dice, cá: daca este necesitate economica, se potu schimbá si chiaru fundurile intravilane.

Comisiunea juridica deci a deslegatu cestiunea principala, precum a si trebuitu se o deslege, cá-ci intr'adeveru nu esista nici o lege, care ar intredice schimbarea funduriloru intravilane.

Nu mai atáta mai voiu se observu, cá eu de locu n'am esperiatu acelu gradu de iritatiune, la care s'a provocatu dl. Pulszky, si care ar potea refinea Cas'a dela deciderea acestei cestiuni; din contra eu personalmente, si nu cá referentulu comisiunei, afu cestiunea atátu de cópta, in cátu on. Casa póte se votedie asupra ei fara nici o amanare. (Aprobari in drépt'a.)

Presidiulu: pune la votu propunerile lui Chorin si Gulner, cari inse ambele cadu, si se primesce propunerea baronulu Kemény Kálmán.

Cu acestea siedinti'a se incheia.

(Va urma.)

O espositiune nationala industriala in Bucuresci.

In prevederea unei espositiuni romanesci transilvane premitemu urmatória programa publicata pentru o alta espositiune:

„Monitorulu nostru comunalu, in Numerulu seu dela 29 Iuliu st. v., publica urmatorulu catalogu generalu de productele ce urmédia a fi espuse la espositiunea nationala din Bucuresci in a. 1880.

Amu dori forte multa se scimu, candu si unde va avea locu acésta espositie, precum si alte amenunte necesare esponentiloru, — cá-ci din simpl'a publicare a unui catalogu generalu nu póte intielege niminea nimicu. („Resboiulu.“)

Éta acelu catalogu:

Grup'a I.

Obiecte de arta.

Class'a 1. Picturi in ulei. Picturi pe panza. Picturi pe table etc.

Class'a 2. Picturi diverse si desemnuri. Acuarele, pasteluri. Costume romane. Diferite desenuri etc.

Class'a 3. Sculpturi si gravuri pe medalii. Statue in marmora, in piétra si in lemnu etc.

Class'a 4. Desemnuri si modele de arhitectura.

Grup'a II.

Materialu si aplicatiunea arteloru liberale.

Class'a 5. Producte de inprimerie, litografie si librerie. Carti didactice, diare si publicatiuni periodice, scientifiche si literare, in limb'a romana. Specimene de tipografie si litografie, diverse piese. Colectiuni de melodii romane. Atlasuri si albumuri etc.

Class'a 6. Obiecte pentru papeterie, legaturi de carti, materialu de art'a picturii si a desemnului.

Class'a 7. Aplicatiunea desemnului si a plásticei la artele usuale. Desemnuri si gravuri in-

Cumcá paserea „*Turdus merula*“ se numesce de cátra poporu nu numai simplu Mierla, ci si Mierla négra, spre deosebire de Mierl'a sura, se póte vedea si din urmatórea doina:

Puisioru de Mierla négra
Canta in codru se s'aléga,
Cáti voinici pe aici se siéda.
De siediutu siedu destuii¹⁾
Dar eu unulu sciú cá nu,
Sci-me flórea cea de susu,
Candu suspinu, suspinu pe ascunsu,
Candu graescu nu potu de plansu.²⁾

In fine voiu se amintescu inca si aceea, cá intr'o comuna din vecinatatea Siomecui-mari in Ungari'a, dupa cum imi scrie d-lu E. Popu, se afla familii romane, cari se numescu Mierlasiu dupa numele Mierlei, éra in Romani'a, totu dupa numele acestei paseri, se afla mai multe sate, locuintie isolate si paraie, precum: Mierlari satu; Mierlesci, unu satu, o locuintia izolata si unu pareu; Mierlesci de josu, satu; Mierlescii de susu satu; Mierlicescii, locuintia izolata.³⁾

S. Fl. Marianu.

¹⁾ Licentia poetica, in locu de „destui.“

²⁾ Din colecti'a mea inedita.

³⁾ D. Frundescu. Dictionariu topograficu si statisticu alu Romaniei. Bucuresci 1872. p. 290—291.

dustriale. Picturi de flori pe sticla. Mici obiecte turnate în cêra. Desemnuri caligrafice etc.

Class'a 8. Probe si aparate fotografice.

Class'a 9. Instrumente de precisiune si materialu de invetiamentu.

Class'a 10. Carte si aparate de geografie si cosmografie.

Grup'a III.

Mobile si alte obiecte destinate pentru locuintia.

Class'a 11. Mobile de luxu.

Class'a 12. Obiecte de tapiserie si decoruri.

Class'a 13. Cristale, sticlarii de luxu si geamuri.

Class'a 14. Porcelane, faietia si alte olarii de luxu.

Class'a 15. Tapeturi, covore, velintie (leicere), scortie, plocate (invelitoare), zablaiie (tioluri), pasle, presiuri, cergi, arare de peru de capra, cramuri, chilimuri (scortie lucrate), cadrilaturi, si totu felulu de alte tiesaturi de asternutu pe patu seu pe josu.

Class'a 16. Giuvaergerie si argintarie.

Class'a 17. Ceasornicarie.

Class'a 18. Parfumarie. Sulfine (sulcina) si livanta pusa in saculetie, esentia de trandafir, de crinu, de socu, de melisu.

Class'a 19. Maruntisiuri portative: pungi tieranesici de piele bine lucrate si cusute; chimiruri si curele de incinsu, bete sau brane, lulele si pipe, cremene, amnare, cosiuletie mici, piepteni, perii, perii de tortu, badanale (bidinele) si alte obiecte.

Grup'a IV.

Vestminte (coprinse si tiesaturile) si alte obiecte de inbracaminte.

Class'a 20. Bumbacu, inu, canepa, lana si matase: atia alba, atia rasucita, arniciuri, gaetanu de bumbacu, de lana si de matase. Panza de casa, de fuioru, si cu bumbacu, de inu, de canepa, de lana. Mese de panza de casa, servete, peschire seu stergare. Plocate de lana, sarice albe si sure, paturi ordinare, glugi de aba, desagi si traiste de peru de capra. Aba alba si negra (dimie), data si nedata la piua: sieacu de diferite colorii si grosimi. Matase suluri, calti de matase, borangicuri. Tieseturi de matase curata seu cu firu seu bumbacu.

Class'a 21. Inbracaminte, pentru ambele sexe: ghebe, mantale, ipingele, ilice, mintene, zabune (anteree), poturi, itiari, cojocce, cojoccele, sucmane, siube, briuri vapsite etc. Marame, pestimane, conciuiri, camasie, comesi cusute, scurteici, fermele, manecare, zabune femeiesci; zabunasiie (libadele) si alte haine de copii. Caciuli, palarii, iminei, calevri, (papuci pe talpa), opinci, papuci, tarlici (ciorapi scurti) butusiei de copii etc.

(Va urmã.)

Sciri diverse.

— (In diu'a de 24 Iuliu, d-lu Cogalnicenu, tramisu extraordinariu si ministru plenipotentiaru alu Romaniei la Paris,) a avutu onorea de a remite d-lui J. Grévy, presedinte alu Republicei franceze, din partea M. S. R. Augustulu nostru suveranu, o scrisore si insemnele marelui cordonu alu ordinului „Steu'a Romaniei.“ D-lu Grévy, a rogatu pe d-lu Cogalnicenu de a adressã M. S. R. multiamirile sale pentru acêsta proba de simpatia, anuntiandu cã va si raspunde directu scrisorei M. S. Regale.

— (Despre concertulu si representatiunea teatrala din Beiusiu) ni se relatã cu datulu de 10 Aug. a. c. urmatorele:

Diu'a de 8 Aug. fũ un'a din cele mai inbucurãtorie, atãtu pentru inteliginti'a beiusiana, cãtu si pentru cea din jurulu Beiusiului. — Si ce erã se vedi? Ospetii din provincii cu tôte cã diu'a intrãga n'a mai incetatu plõia, se inbuldiau in gradin'a unde fũ arangiatu Concertulu si teatrulu impreunatu cu balu, asia, in cãtu nu erã vorba de amanare; si astfelu d-nii diletanti vediendu unu asia numeru mare de ospeti, vrendu nevrendu incepura cu pies'a „Scar'a mãtiei“ operetta, carei'a-i urmã „Dela Satu“ comedia si in fine concertulu, cari decursera cu unu astfelu de successu, in cãtu ospetii cari pâna aci erau parte prin siura parte prin ambitulu curtii ascunsi de plõia, cu totii se apropiara de scena, care erã asediata sub ceriulu liberu, unde sub ploare in cea mai adenca linisce privẽu la minunatii, — dicu minunatii, de orece tinerii diletanti si diletante 10 la numeru, intre cari cei mai multi niciodata nu pusesera piciorulu pe scen'a teatrala, isi jocara rolurile cu o astfelu de istetime, in cãtu publiculu remase surprinsu. Sub totu decursulu concertului a-plausele si strigatele de „inca odata“ nu mai incetau, asia, in cãtu tôte horele fura repetate. Asemenea si declamatiunile tôte au reusitu fõrte bine, cu unu cu-

ventu, tôte productiunile au decursu in cea mai buna ordine, producẽdu celu mai splendidu efectu.

Mai departe cl. D. prof. gim. I. Papfalvai si A. P. Balasiu cã conducatoriu alu corului si regisoriu, precum si cu ocaziunea altoru intreprinderi de astfelu, asia si acum n'au crutiatu ostenel'a in conducerea si instruirea tineriloru diletanti, pentru care ostenela li se cuvine cea mai mare multiamita.

Sub decursulu representatiunei si a concertului fiindu indesual'a mare pe fõrte puçini ospeti am potutu cunõsce inse intrandu in sal'a de jocu nu prea spatiõsa se poteau observã urmatorele dõmne si domnisiõre: D-nele: H. Ignatu, V. Contea (din Aradu), P. Horvath, C. Cretiu, G. Popu, M. Waltner (din Nyiregyháza), R. Papp, M. Vajda (din Husaseu), L. Curtescu, E. Papp, S. Zaic'a, V. Gram'a, M. Frentiu (din Remetea), R. Steiner, G. Eder, E. Buder, L. Vass, A. Buteanu si C. Breancu. D-siõrele; A. Balasiu, W. Balasiu, A. Dudulescu (diletante), R. Nagy (din Budapesta), A. Boesianu (din Curticiu) si F. Pallady (tôte trei au escelatu prin toaleta), E. Erdelyi, L. Vajd'a, L. Popescu (din Loncuisiu), L. Ditiu (din Oradea), R. Nemet, F. Lesianu, L. Cretiu, A. Papp, A. Buder, F. Langenthal, C. Ardeleanu si sororile Indre. Petrecerea a duratu pâna la 6 ore demãneti'a, candu toti s'au departatu ducẽdu cu sine cele mai placute suveniru. Primẽsca d-siõrele diletante si d-nii diletanti din parte-mi cea mai sincera multiamita, si comptandu pe spriginulu inteligintiei romane 'i rogu cã si de aci inainte cãtu mai adese-ori, cu astfelu de d-ni conducetori in frunte, se faca pasi la unele cã aceste intreprinderi, pentru scopulu dejã inceputu.

Unu spectatoru.

— (Publicatiune.) Din partea subsemnatului Comitetu alu Reuniunei femeiloru romane din Fagarasiu si giuru se aduce la publica cunoscintia, cumcã adunarea generale ordinara in sensulu statuteloru Reuniunei, se va tinea in 27 Augustu 1880 st. n. la 2 ore dupa amedi in cas'a parochiale gr.-cath. din Fagarasiu.

Ordinea dilei:

1. Deschiderea adunarei prin presedint'a. 2. Raportulu cassieritiei despre starea cassei. 3. Alegerea unei comisiuni pentru revederea socoteloru cassei. 4. Raportulu secretariului despre agendele Reuniunei dela ultim'a adunare generala. 5. Alegerea biroului si comitetului Reuniunei conformu §. 4 alu statuteloru. 6. Propuneri ce s'aru face in sensulu statuteloru in interessulu Reuniunei.

Totuodata sunt rogate tôte Dõmnele membre ale Reuniunei si care aru dori a se face membre a participã in numeru cãtu se põte de mare la acêsta adunare generale.

Din Siedinti'a comitetului Reuniunei femeiloru romane.

Fagarasiu, 1 Augustu st. n. 1880.

Zinc'a Romanu, presied.

— (Multiamita publica) aduce subscrisulu prea onoratei „Asociatiuni transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu“, care s'a induratu a-mi conferi unu stipendiu anualu de 60 fl. pe anii 1878—1880; cu atãtu mai virtosu cã subscrisulu numai cu acestu ajutoriu pre langa celu primitu dela unchiulu seu Dionisiu Romanu din Mediasiu au potutu absolvi cursulu de agronomia la institutulu din Mediasiu.

Copsi'a mare in 13 Augustu st. n. 1880.

Georgiu Negru,
absolventu de agronomia.

O intimpinare!

In lipsa de „Veterinariu diplomatu“ chieamsemu in mai multe renduri pe unu omu de satu, cã se vindece unele si altele bõle, ce atacasera vitele mele cornute, si elu reusi siguru si perfectu fãra a pune vit'a in pericolu. L'am admiratu in simplitatea lui, si am cugetatu, cã nu ar stricã se comunicu method'a lui. Vedeamu mai in tôte dilele alergẽdu la elu straini cu vite bolnave si fiacare se intorcea multiamitu. — Intr'o di ilu puseiu se siõdia, ilu intrebaiu, insemnaiu totulu si me puse pecatele se tramitu informatiunile lui, nu sciu din ce inspiratia, dreptu la „Observatoriu.“ Le deteiu titlulu de „Veterinariu,“ si ele se publicara in Nrii 43, 44 din a. c. intregu nemedificatu, si in urma capetã o NB. piparatu, cu care-i condamnata tãta veterinari'a poporala, cã problematica si barbara. — Not'a aceea nu o potu trece cu vederea, cã n'a amblatu prin purgatoriu. A luã totu de reu ce'i vechiu; a nu scĩ cã bunetatile (tesaurii) se afla in betranulu pamentu; a nu crede, cã unu betranu de 7880 ani dupa Suidas, are mai multa esperientia, de cãtu unu tineru de 100 ani.

Eu nu vreau se ridicu cuventulu pentru a me aparã pe mine, cã acea veterinaria nu-i inventiu-

nea mea, ci põte dõra a lui Abelu, cã se nu dicu a tatalui seu. Eu vreau numai se aparu adeverulu, in cãtu cunõscu eu din pracsã. Diceti cã-i method'a problematica, ce va se insemnedie a trece marea cu notulu. Am vediutu vindecandu cu acêsta methoda morburile, cele insirasemu sub II, III, IV, V, VII, VIII, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, si ve potu asigurã, cã nici o vita n'a peritu sub man'a lui.

Diceti cã e barbara; concedu cã dieu nu se prea nimeresce cu civilisatiunea si cu timpulu candu se afla totu felulu de instrumente netede, a inpunge resteu pe nasu in susu. — Se concedeti acum'a me rogu, cã tôte operatiunile se facu taliandu, ardiendu si inpungẽdu, nu numai la animale, ci chiaru si la õmeni.

Unu domnu bogatu R. din T. isi frange din intemplare unu pitioru; merge la medicu, mediculu ilu vindeca cu lãcuri ce'i arata sciinti'a. Pitiorulu i se vindeca, inse omulu remane schiopu, nu põte amblã fãra betiu, e nefericitu, pentru cã este tineru, frumosu si bogatu; se plange in drẽpt'a in stãng'a, trece unu anu, nime nu'i põte ajutã. Vine unu medicu la asentare si ilu vede. Stai cã te vindecu eu. La spitalu cu elu. Consiliu de medici. Lasati-lu pe mine. Opium. Me! trei catane ilu tinenti se stea in locu, prindeti-lu de pitioru si ecã asia, rupeti-lu! Põc! pitiorulu se rupe, patientulu sare susu, urla de durere. Barbaria problematica! Ei, dar domnulu dupa cura de 4 luni ambla cã unu cavaleru.

Se luamu tôte pe rondu acelea bõle insirate in Veterinariulu acela si se le comentamu in cãtu sunt ele barbare.

Un'a broscutia bagata in ochi e dõra mai blasphemata, cã „Argentum nitricum“ si inca ceva, cu care unu Dr. renumitu mantue pe sute de õmeni de „albãtia.“ — A deschide cu cutitulu unu locu coprinu de unu morbu, care intindiendu-se mai departe ar omori vit'a putrediendu'i tãta carnea, si acêsta in scurtulu timpu de 24 ore, nu e tocma, cã si candu Drulu deschide un'a seu 2 vine pentru a slobodĩ sangele reu la unu omu lovitu de guta? Ore nu comandãdia sciinti'a se se taie chiaru o mana seu pitioru gangrenatu? — A inpunge cu aculu, sul'a seu cu virfulu briciului, se fia ore mai barbaru, cã a taiã prin carne cautandu glontulu? A scõte masele, acêsta o urmãdia chiaru si sciinti'a. A dã nisce vinarsu tare, credu cã inca nu'i mai afurisitu, cã a bea uleiuri, liqueruri de ale lui Tõvler, Pearson, Larey etc. — Ce se dicu de bietulu „resteu,“ pe care si eu ilu condamnu, dẽca vomu cugetã la clescele chirurgului, cu care vrendu a mantui vieti'a mamei, frange copilulu pe care nu-lu põte nasce, ba in unele casuri ilu scõte bucati.

Barbaria e adeveru; dara pâna candu sciinti'a va descoperi unu modu de cura generalu, din care se lipsesca operati'a si patientulu se nu suferẽ prin lucrarea medicinei, pâna atunci credu, cã calea cea mai scurta si drẽpta e: Operarea radicala, simpla si sigura, probata de lumea ce-amu petrecutu (timpulu); er' medicin'a blanda einamicutan-dalosus in fati'a dusimanului puternicu.

Se nu uitu a ve spune intemplarea urmatore. Candu eramu in C. unu vecinu alu meu avea o fetisiõra c'am de 7 ani, de vreo 1 anu avea friguri de a 3 di, o iubea cã ochii. Intr'o di din ceva ostenela cade in aprindere de plumani, o cauta D-rulu care o totu curã de unu anu, i ordonãdia, ce scie elu mai bunu, dar nu ajutã nemic'a. Din intemplare unu tineru ce studiã medicin'a in Vien'a, erã acasa, se duce si elu se vedea morbulu. Se apuca, comandãdia apa rece in o cada, desbraca fetisiõra, o baga in apa, o tine acolo puçinu, o scõte afara, o inveluia in plapõne si perini se asude. D-rulu casei vine, vede, face cruce, si dice: „Sze-gény kicsi leányka, el van veszve, a hideg viz megõli, milyen bizonytalan szerrel kurálja; hogy is lehet másképpen, mikor az egész gyogyomod egy fantáziai bolondság,“ si cu asta ia usi'a cu dorere de anima. Asteptãmu cu nerabdare ce va fi rezultatulu. O mai infundã de 2 ori si o acopere de nou, deodata copil'a cere de mancare. Doctorandulu vienesu bate in palme, si strigã „Die kleine ist befreit!“ Copil'a intru adeveru a fostu mantuita deplinu.

Dupa celea espuse mai susu, dẽca veti aflã cu cale, poteti se coregeti acea nota bene; dẽca nu, atunci eu cu acêsta totusi credu cã am aperatu ce eram datoriu fatia de not'a Red.

Credu cã publiculu fãra de aceea o se afe si bune in acelu reu.

J. P. J.

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Kraft.**